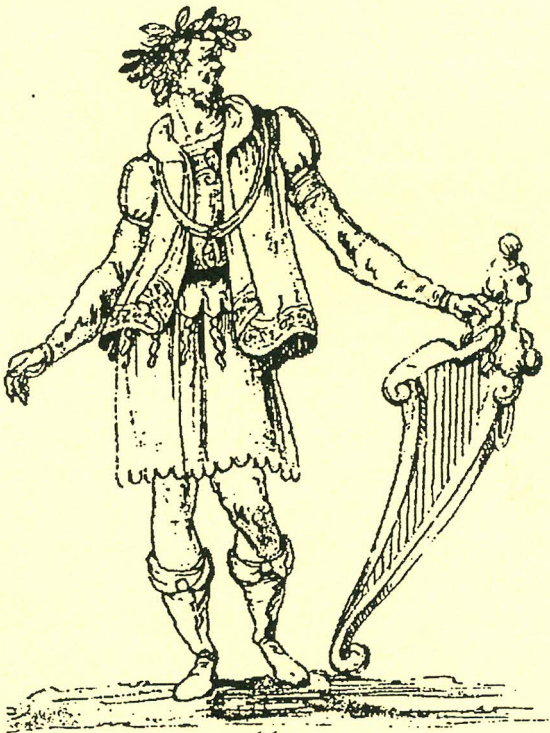

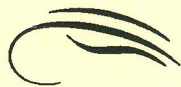
IGAVENE ORPHEUS

Eesti Muusikaakadeemia
Ooperistuudio etendus

Esiendus 13. veebruaril 1997

Jacopo Peri Orpheusena

Lavastaja

ARNE MIKK

Muusikajuht

ELLEN MAISTE

Kunstnik

LIINA UNT

Tantsujuht

MAIT AGU

Klaverisaade

ENE RINDESALU

1997. a. möödub 400 aastat ooperikunsti sünnist.

Nimelt kanti 1597. a. karnevali ajal Firenze, Jacopo Corsi palees ette helilooja Jacopo Peri "La Daphne" (Ottavio Rinuccini tekst). Esimene teos aga, mille noodimaterjal meie päevini säilinud, on samade autorite "Euridice".

Kreeka mütoloogias oli suurim muusik surelike seas Orpheus, muusa Kalliope ja Traakia üliku poeg. Ta võlus laulu ja lüüramänguga nii elusat kui eluta loodust. Kui pärast pulmi oli tema naist Eurydike mürkmadu surmavalt salvanud, läks Orpheus allmaailma, kus jumalad ta häält kuuldes heldisid ja andsid Eurydike talle tagasi, tingimusel, et ta ei vaata endale järgnevat Eurydike enne kui maa peal. Orpheus vaatas aga liiga vara tagasi ja Eurydike kadus taas pimedusse.

Aegade jooksul on nimetatud süzhee valatud muusikasse väga paljude heliloojate poolt. Erinevad libretod, erinevad finaalid... Mõnel juhul saavad armastajad siiski õnnelikult kokku, mõnel juhul viivad muusad üksinda jäänud Orpheuse taevasse, mõnel juhul aga kehtakse poeet armukadedate naiste poolt tükkideks jne.

Käesolev montaaž sündis nende muusikaliste materjalide põhjal, mis olid meile kättesaadavad ja koos nende noorte lauluõppuritega, kellest enamik teeb alles oma esimesi samme ooperivallas. Esimest korda jõuavad meie publikuni ka mitmed katkendid neljasaja aastast ooperikunsti varasalvest.

Arne Mikk

Lühike sisuseletus.

Proloogis jutustavad tegelased Orpheuse ja Euridice lugu: pole varem nähtud päikese all nii õnnelikke armastajaid. Samaaegselt ei tohi unustada, et vapper meresõitja võib küll pääseda tormi käest, kuid surma eest ei suuda põgeneda ükski maine hing.

Giulio Caccini (1546–1618)

— stseen ooperist "Euridice"

Poeet	KRISTIINA MIKK HELEN LEPALAN ✓
Karjus	INDREK JURTSËNKO
Nümfid	INGRID LIIV, KRISTINA VÄHI TRIIN ELLA, MERLE SILMATO ANGELIKA MIKK, PIRET PAKLER

Ootamatult saabub sõnum, et mürkmadu on surmavalt salvanud Euridice. Orpheus on masendatud. Arcetro, karjused ja nümfid püüavad teda lohutada.

Seda momenti kuuleme kolmes erinevas variandis:

I Jacopo Peri (1561–1633)

— stseen ooperist "Euridice"

(muusikaline redaktsioon Toomas Siitan ja Marju Riisikamp)

Orfeo	AIVAR KALDRE
Arcetro	KRISTIINA MIKK, KRISTINA VÄHI ✓
Daphne	HELEN LEPALAN ✓ PIRET PAKLER
Nümf	KATRIN KAPINUS, INGRID LIIV
Karjus	INDREK JURTSËNKO

II Carl Orff (1895–1982) – Claudio Monteverdi (1597–1643)

— stseen ooperist "Orfeo"

Sõnumitooja	ARLE SOESON
Orfeo	AIVAR KALDRE

III Claudio Monteverdi

— jutustus ooperist "Orfeo"

Sõnumitooja KATRIN KAPINUS

Kuningas Creonte on lubanud oma tütre Euridice naiseks rikkale Ariodele. Ta on rõõmus lähenevate pulmade puhul. Euridice aga püüdis Ariode eest põgeneda ja astus mürgisele maole. Kogu jõudu kokku võttes jõuab ta koju ja sureb isa jalge ees.

Joseph Haydn (1732–1809)

— kaks aariat ooperist "Orfeo ed Euridice"

Creonte	TAAVI TAMPUU
Euridice	INGRID LIIV

Kõik kohalolijad avaldavad kurbust Euridice surma puhul.

Carl Orff – Claudio Monteverdi

— koor ooperist "Orfeo"

V A H E A E G

Orpheus leinab kadunud Euridicet. Ilmub Amor, kes kuulutab peajumal Zeusi otsust: Orpheus võib minna allmaailma ja tuua tagasi Euridice, kuid enne maapeale jõudmist ei tohi ta armsamale heita ühtki pilku. Vastasel juhul kaotab Orpheus oma naise jäädavalt. Orpheus asub teele.

Christoph Willibald Gluck (1714–1787)
— ooper “Orpheo ed Euridice”

Orpheuse aaria ja retsitatiiv

Amori aaria

Retsitatiiv ja Amori teine aaria

Orpheuse retsitatiiv

Orfeo MAILA PLOOMAN, EVA RAND ✓
Amor KRISTIINA LUHT, ✓
ANGELIKA MIKK

Orpheus jõuab allmaailma. Fuuriad ei lase tal aga edasi minna. Orpheus võtab lüüra ja selle võluvad helid sunnivad põrgulisi hetkeks taltuma. Äkki kuuleb Orpheus tuttavat häält. See on Euridice. Koos vaimudega räägib ta nende hüvedest, mis valitsevad surnute riigis. Orpheus on segaduses.

Christoph Willibald Gluck
— ooper “Orfeo ed Euridice”

Koor ja Orpheuse aaria

Euridice aaria koos kooriga

Orfeo – MAILA PLOOMAN, EVA RAND ✓

Euridice – ARLE SOESON, KRISTINA VÄHI ✓

Orpheus kutsub Euridicet tagasi maapeale. Euridice ei suuda mõista, miks Orpheus ei vaata talle silma.

Seda momenti näeme kahes erinevas variandis.

I Christoph Willibald Gluck
— duett ooperist “Orfeo ed Euridice”

Orfeo MAILA PLOOMAN

Euridice ARLE SOESON

II Carl Orff – Claudio Monteverdi
— duett ooperist “Orfeo”

Orfeo AIVAR KALDRE

Euridice ARLE SOESON

Üks Orpheus aga, kes antud juhul on muusikaõpetaja Thebas, tülitseb oma abikaasaga. Kuna Euridice aimab, et mees on salaja silma heitnud noorele lamburneiule, pole tal midagi lahkumineku vastu – lisaks on tal kõrini mehe viiulimängust. Ta otsustab minna põrgusse, et saada tuttavaks kasvõi Jupiteri endaga.

Jacques Offenbach (1819–1880)
— duett ooperist “Orfeus põrgus”
(Priit Aimla eestikeelne tekst)

Orfeus JUHAN TRALLA

Euridice TATJANA ROMANOVA, ✓
HELI VESKUS

Põrgus tekitavad uued külalised rõõmsat elevust. Koos lauldakse kiitust Bacchusele ning seejärel algab menuett, mis aegamööda muutub galopiks.

Jacques Offenbach
— stseen ooperist “Orfeus põrgus”

(Priit Aimla eestikeelne tekst)

Bakhandid ARLE SOESON, KRISTINA VÄHI
KRISTIINA LUHT, EVA RAND

Euridice TATJANA ROMANOVA, ✓
HELI VESKUS

Põrgumuusik HELEN LEPALAN

Tseremooniameister

INDREK JURTSENKO

Jupiter PRIIT VELMRE

Üldises mõllus ei suuda Orpheus oma Euridicet enam leida...

Christoph Willibald Gluck
— Orpheuse aaria ooperist “Orfeo ed Euridice”

Orfeo MAILA PLOOMAN, ✓
MERLE SILMATO

Offenbach Orpheusena

Etendus osalenud Eesti Muusikaakadeemia laulueriala esindajad õpivad:

Ettevalmistuse osakonnas – Merle Silmato ja Juhan Tralla
I kursusel – Triin Ella, Helen Lepalaan, Ingrid Liiv, Angelika Mikk, Kristiina Mikk, Piret Pakler, Kristina Vähi ja Peeter Perens

II kursusel – Katrin Kapinus, Kristiina Luht, Arle Soeson, Indrek Jutsenko, Taavi Tampuu ja Priit Velmre

III kursusel – Eva Rand

IV kursusel – Tatjana Romanova ja Heli Veskus
Vihistlasena abistab Aivar Kaldre

Orpheuse ja Euridice teema ooperiloomingus

- 1600 Jacopo Peri "Euridice"
1602 Giulio Caccini "Euridice"
1607 Claudio Monteverdi "Orfeo"
Hiljem on sellest ooperist erinevaid töötusi teinud
Vincent D'Indy (1904), Carl Orff (1923),
Gian Francesco Malipiero (1929),
Ottorini Respighi (1935), Paul Hindemith (1954),
Bruno Maderna (1967), Denis Stevans (1967),
Raymond Leppard (1967)
1647 Luigi Rossi "Orfeo"
1659 Johann Jacob Loewe "Orpheus aus Thracien"
1672 Antonio Sartorio "Orfeo"
1698 Reinhard Keiser "Orpheus"
1762 Christoph Willibald Gluck "Orfeo ed Euridice"
1776 Ferdinando Giuseppe Bertoni "Orfeo ed
Euridice"
1786 Johann Gottlieb Naumann "Orpheus og Euridice"
1788 Jewstignei Fomin (melodraama) "Orfeo i
Euridice"
1791 Joseph Haydn "Orfeo ed Euridice"
1923 Ernest Krenek "Orpheus und Eurydike"
1924 Darius Milhaud "Les Malheurs D'Orphée"
1930 Paul Dessau "Orpheus und der Bürgermeister"
1932 Alfredo Casella "La favola d'Orfeo"

Teised zhanrid

- 1854 Franz Liszti sümfooniline poem "Orpheus"
1858 Jacques Offenbachi operett "Orphée aux
Enferns"
1948 Igor Stravinski ballett "Orpheus"
1953 Henri Sauguet' viiulikontsert "Concerto d'Orphée"
1979 Hans Werner Henze ballett "Orpheus" jt.

R 2 kell 19.00 ANU KAALU LAULUKLASS

Hele-Mai Hark, Helena Ellermann, Helina Takker, Janne Ševtšenko, Külli Keerma, Tatjana Romanova ja Juhan Tralla, Priit Velmre Mati Palmi lauluklassist, klaveril Ülle Varula, Anne Otto.

L 3 kell 12.00 Reserveeritud

ELLERVISIOON. Kingi üks naeratus lapsele...

L 3 kell 16.00 LAULAB VOLDEMAR KUSLAP,

MÄNGIB VENDA TAMMAN

Armastatud laule, nalju ja akordionipalu.

L 3 kell 19.00 VANA VENE ROMANSS

Laulavad Ludmilla Kõrts (*sopran*), Mati Kõrts (*tenor*), klaveril Nata-Ly Sakkos, tsellol Vambo Pikknurm.

Õhtut juhib Viktoria Jagomägi.

P 4 kell 12.00 ELLERVISIOON. Kingi üks naeratus lapsele...

Laulavad Ellerheina Mudilaskoori ja Poisteansambli solistid.

Juhendajad Anu ja Kadri Tali.

P 4 kell 16.00 ELULÕNG. Iga päev koos sinuga

Külas Eesti Kristliku Nelipühikiriku pastor dr. Allan Laur,

Raadio-7 kammerkoor Marelle Siitase juhatusel,

kontserti juhib Ene Pilliroog.

P 4 kell 19.00 KVARTETIMUUSIKAT OBOEGA

Tallinna keelpillikvartett ja Olev Ainomäe.

Kavas Boccherini, Crusell, Mozart, Pärt, Tüür.

T 6 kell 19.00 SCHUBERTIST SUMERANI

Laulab Villu Valdmaa (*bariton*), klaveril Martti Raide.

Kommenteerib Kristel Pappel

N 15 kell 19.00 "IGAVENE ORPHEUS"

Eesti Muusikaakadeemia ooperistuudio etendus.

Orpheuse ja Euridice armastuslugu läbi G. Caccini, J. Peri,

C. Monteverdi, Ch.W. Glucki, C. Öffi ja J. Offenbachi muusika.

Lavastaja Arne Mikk, muusikajuht Ellen Maiste,

kunstnik Liina Unt, liikumisjuht Mait Agu,

kontsertmeister Ene Rindesalu.

R 16 kell 19.00 "IGAVENE ORPHEUS"

L 17 kell 12.00 Reserveeritud. SEE ONGI SUUR MUUSIKA

Kontsert-kohtumine Maano Männi ja Ralf Taaliga.

P 18 kell 14.00 ELULÕNG. Karjane ja koda

Külas EELK Tallinna Pühavaimu koguduse õpetaja,

Tallinna praost Gustav Piir.

Kaie Konrad (*sopran*), Vardo Rumessen (*klaver*),

Tallinna Muusikakeskkooli kammerkoor,

kontserti juhib Ene Pilliroog.

T 20 kell 19.00 STRAUSSIST VALGRENI

Ansambel "Evergreen"

Pirjo Levandi (*sopran*), Mati Kõrts (*tenor*), Kaiu Pent (*viul*),

Nata-Ly Sakkos (*klaver*), Vambo Pikknurm (*tsello*).

L 24 kell 19.00 VANA HEA KLASSIKA

Aare Saal (*bariton*), Ralf Taal (*klaver*),

vahetekste loeb Viktoria Jagomägi.

Kavas Händel, Carissimi, Scarlatti, Pergolesi, Paisiello jt.

P 25 kell 19.00 ROMANTILISE MUUSIKA TIPPTOSEID

Esitavad Mati Uffert (*viul*), Maris Uffert (*vioola*),

Ivo Juul (*tsello*), Vello Sakkos (*klarnet*), Nata-Ly Sakkos (*klaver*).

Kavas Brahms ja Bruch, kommenteerib Ene Pilliroog.

T 27 kell 21.00 VANEMUISLASTE SALONGIOHTU.

"Lõpetamata romanss"

Vene romansid Heli Vahingu ja Valentina Kremeni esituses,

klaveril Made Sõlg, kitarridel Margus Kits, Viktor Vassiljev,

Peeter Volkonski loeb Ivan Buninit.

K 28 kell 19.00 RIINA AIRENNE JA TEMA LAULUKLASS

Helen Poolma, Kristina Vähi, Christina Peterson,

Piret Tater-Tambets, Mart Unt.

Klaveril Maia Moik, Riina Pikani.

T 29 kell 20.00 "DON JUAN TALVEAIAS". Esietendus!

Eesti Muusikaakadeemia ooperistuudio etendus.

Lavastaja Arne Mikk, muusikajuht Ellen Maiste,

kunstnik Margit Lillak, kontsertmeister Ene Rindesalu.

L 31 kell 19.00 KAUNITE MELOODIATEGA

JAANIKUUSSE. Ansambliga "Operetisalong"

Laulavad Sirje ja Väino Puura. Ülla Millistfer (*klaver*),

Enno Soode (*viul*), Mati Leibak (*tsello*), Jüri Millistfer (*klarnet*).

Sissepääs Talveaeda 45. min. enne kontserdi algust.

Piletid müügil Estonia Teatri kassas (tel. 6 260 215)

10 päeva ette ja tund enne etenduse algust.

Ühistellimused tel. 6 260 210

Pensionäridele ja õpilastele soodushinnad!

Talveaia direktor ja kunstiline juht Viktoria Jagomägi

Administraatorid Ene Meimer, Helvi Lepp